

Cranendonck

Anti- pestprotocol

Inhoud

1. Voorwoord
2. Inleiding
3. Gedrag en bewustwording van de pester
4. Plan van aanpak
5. Wat doen we als pesten geconstateerd wordt?
6. Bijlagen
 - a. Pest-regelement
 - b. Aanvullende pestvragenlijsten ZIEN!
 - c. Brief en oudervragenlijst
 - d. Adviezen voor ouder(s)/verzorger(s)
 - e. Boekenlijst

Voorwoord

Voor u ligt het pestprotocol van OBS Cranendonck. Leerlingen moeten net als thuis, ook op school leren om met elkaar om te gaan. Daarom vinden wij het belangrijk dat er duidelijke regels en afspraken gelden. Het is van belang dat deze voor de hele school hetzelfde zijn. Een reglement dat na de zomervakantie en wanneer de leerkracht er aanleiding toe ziet (preventief) wordt besproken met de leerlingen, in het team en waarvan ook de ouders op de hoogte zijn, vinden wij daarbij zinvol. In dit protocol hebben we beschreven welke gevolgen het pesten heeft, wat onze school doet om pesten te voorkomen, hoe we ermee omgaan en wat ouders kunnen doen. Ook staat er achtergrondinformatie in over pesten, de regels en vragenlijsten.

Inleiding

Pesten, wat is het?

Pesten is het systematisch, langdurig en herhaald lastig vallen van iemand met de bedoeling die ander pijn te doen.

Een of meerdere kinderen proberen de ander opzettelijk pijn te doen. Die ander is altijd dezelfde persoon. Het pestgedrag richt zich altijd op een bepaald kind. Het gepeste kind is niet in staat zich te verdedigen. Dit kan verscheidene oorzaken hebben.

Pesten is een ernstig en complex probleem. De oorzaken zijn divers en moeilijk te achterhalen. Lange tijd is pesten gezien als iets 'wat erbij hoort', is het gezien als plagen. Maar de gevolgen van pesten zijn vele malen erger en worden vaak onderschat.

Verschil tussen plagen en pesten

PESTEN:

- * langdurig en herhaaldelijk
- * vaak in groepsverband
- * machtsongelijkheid
- * steeds gericht op dezelfde persoon of groep

PLAGEN:

- * van korte duur
- * niet in groepsverband
- * gelijkwaardig
- * geen vast doelwit

Manier van pesten

Pesten kan o.a. de volgende vormen aannemen.

- fysiek: slaan, schoppen, duwen, spugen, haren trekken, etc.
- verbaal: bijnamen verzinnen, roddels verspreiden, nare opmerkingen maken, etc.
- emotioneel: iemand negeren, buiten sluiten, verstoppen van bezittingen, vernederen, etc.
- Digitaal pesten (via social media)

Gevolgen van pesten

Gevolgen voor het slachtoffer:

- faalangst
- wantrouwend en depressief
- geen of weinig zelfvertrouwen
- lichamelijke klachten
- slecht presteren
- verlegenheid, geïsoleerd raken
- poging tot of dreigen met zelfmoord
- etc.

Pesten heeft ook een negatieve uitwerking op de omstanders. Kinderen die het pesten van dichtbij meemaken voelen zich bang of worden wantrouwend.

Ze voelen zich vaak schuldig omdat ze niet ingrijpen en zijn bang om zelf slachtoffer te worden.

Pesters leren, als ze niet gecorrigeerd worden, dat ze met agressie, geweld en bedreigingen hun zin krijgen. Pesters komen vaak terecht in een neerwaartse spiraal en uit onderzoek blijkt dat zij beduidend meer kans hebben om op latere leeftijd crimineel gedrag te gaan vertonen.

Signalering van pesten

Bij zowel slachtoffers als pesters zijn duidelijke kenmerken te signaleren.

Kenmerken van een slachtoffer:

- heeft weinig vrienden op school, voelt zich eenzaam
- is verlegen en teruggetrokken
- mist vaak het vermogen om regels en normen te ontdekken in een groep
- is onzeker
- weet niet hoe hij met agressief gedrag om moet gaan
- is weinig assertief, komt weinig voor zichzelf op
- huult sneller
- vermindering prestatie
- komt met tegenzin naar school

Kenmerken van een pester:

- agressief gedrag
- impulsief gedrag
- heeft moeite met het inleven in een ander
- is veel met zichzelf bezig
- wil de baas zijn over de ander
- heeft moeite met samenwerken, is ongeduldig
- kan complexe situaties moeilijk aan

Wat de school doet ter voorkoming van pesten?

Om pestgedrag aan te pakken is het belangrijk om tijdig te signaleren (en te corrigeren). Toezicht op het schoolplein en duidelijke uiting van het team, naar zowel leerlingen als ouders, dat pesten op school niet getolereerd wordt draagt bij aan het voorkomen van pesten.

De school wil een veilig klimaat voor de leerlingen bieden, waarin de leerlingen met plezier kunnen leren en waar pesten niet voorkomt. We willen dat de kinderen zich aanvaard en gerespecteerd voelen door zowel de leerkracht als de medeleerlingen. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde wil een kind kunnen leren. Als een kind zich bedreigd voelt, zal dat van invloed zijn op het volledige functioneren.

Niet alleen het slachtoffer ervaart de angst, vernedering en pijn, maar ook de kinderen die er getuige van zijn, worden beïnvloed. Op een veilige school vertrouwen de leerlingen elkaar, weten ze waar de grens ligt tussen plagen en pesten en komen ze voor elkaar op.

Leerlingen leren net als thuis, ook op school met elkaar om te gaan. Daarom moeten er duidelijke regels en afspraken gelden. We vinden het van belang dat deze voor de hele school hetzelfde zijn. Een reglement dat regelmatig besproken wordt met de leerlingen en waarvan ook de ouders op de hoogte zijn, vinden wij daarbij zinvol.

Andere zinvolle handreikingen:

- opdrachten in de klas waarbij samenwerken belangrijk is
- nadruk op het feit dat vertellen over pesten geen klikken is
- tijdens schooltijd is er altijd toezicht
- werkstukken maken over pesten (verhaal, tekening, gedicht)
- regelmatig met de leerlingen de sfeer in de klas bespreken
- voorkomen van vervelende situaties voor kinderen (bijv. teams kiezen bij de gym, niet door de kinderen zelf maar op verschillende manieren door de leerkracht met behulp van de ideeën van leefstijl).

- aandacht voor pesten en gepest worden niet eenmalig maar meerdere keren gedurende het schooljaar, op schoolniveau
- Via de nieuwsbrief en website houden wij de ouders op de hoogte over het pestgedrag op school

Bewustwording

Tot voor kort werd de oplossing (en de oorzaak) van het pestprobleem meestal gezocht bij het gepeste kind, het slachtoffer moest weerbaarder en assertiever worden. Nu blijkt dat inspelen op het invoelingsvermogen van de pester veel meer effect heeft, omdat daarmee het pestgedrag wordt gestopt. In plaats van dat de aandacht van het ene naar het andere slachtoffer wordt verlegd.

Het aanspreken van de pester op zijn gedrag en het laten uitleggen van zijn gedrag is een manier van aanpak die aan te bevelen is en die wij toepassen.

Uiteraard wordt het slachtoffer van de pesterijen niet vergeten en proberen wij hem/haar de nodige (positieve) aandacht en bescherming te geven. Zowel bij het slachtoffer als de pester wijzen we de ouders op de bestaande situatie betrekken we ze bij het zoeken naar oplossingen.

De meelopers zijn ook een groep die aandacht nodig heeft. Als je deze groep kinderen kunt bereiken, kan dit voor een ommezwaai zorgen in het pestgedrag. Wanneer de pester zich niet meer gesteund voelt door anderen, zal hij er sneller mee stoppen. De meelopers kun je het beste benaderen in groepsverband. Wij willen bij de aanpak van een pestprobleem van deze groep gebruik maken. We willen ze ervan bewust maken dat meelopen geen goede oplossing is.

Inventarisering pestproblematiek op school

Het is niet gemakkelijk om pesten te signaleren omdat het ook vaak stiekem gebeurt, buiten het zicht van leerkrachten en ouders.

Slachtoffers zoeken niet snel hulp omdat ze niet willen klikken. Ze zijn bang dat ze daardoor de kans lopen om extra hard te worden aangepakt door de pester.

Door middel van het invullen van de ZIEN! vragenlijst en de aanvullende vragenlijst m.b.t. pestbeleving en pestgedrag, is het mogelijk om beter zicht te krijgen op pesten in de klas, op school en daarbuiten.

Wij hebben twee vertrouwenspersonen aangesteld tot wie de kinderen (en eventueel ouders) zich makkelijk kunnen wenden als ze problemen op dit vlak hebben en het niet aan de groepsleerkracht durven te vertellen.

Vertrouwenspersoon : Maud Brand

Gedrag en bewustwording van de pester

Kinderen die pesten zijn vaak de meest dominanten uit de groep. Ze gedragen zich agressiever en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal doen ze ook agressief ten opzichte van volwassenen: de trainer, leerkracht of hun ouders.

Pesters lijken populair in een groep, maar zijn het uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien wat ze allemaal durven.

Via pesten lukt ze dat het makkelijkst: ze krijgen andere kinderen mee bij het pesten van een bepaald kind. En wie mee doet loopt minder kans zelf slachtoffer te worden.

Pesters komen vaak heel zelfverzekerd over. Ze nemen initiatief om de regels te overtreden, verzinnen hoe ze andere kinderen en volwassenen dwars kunnen zitten. Ze zijn er vaak goed in zichzelf 'uit de problemen te praten'. Doorgaans voelen ze zich niet schuldig over hun pestgedrag, vooral als ze met een groepje zijn. Het slachtoffer zien ze als iemand die 'er om vraagt gepest te worden'.

Soms is een pestkop een kind dat in een andere situatie zelf gepest werd. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere groep of in een andere situatie als pester gaan opstellen.

Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten een manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zich op een andere manier te uiten. Pesters kunnen lang last ondervinden van hun gedrag ten opzichte van anderen. Ze hebben bijvoorbeeld moeite om vrienden te maken of te houden. Het tegengaan van pesten is daarom niet alleen van belang voor de slachtoffers, het is ook belangrijk voor de pesters, om hun kansen op een goede ontwikkeling zo groot mogelijk te maken.

Een pester realiseert zich vaak niet wat de gevolgen zijn van zijn/ haar gedrag. Door het laten invullen van de ZIEN! vragenlijst (en aanvullende vragenlijst) maar natuurlijk ook door inbreng van leerkrachten en ouders willen we de pester in ieder geval bewust maken van wat hij teweeg brengt. Met uiteraard als doel dat de pester aan zijn storende gedrag een einde maakt.

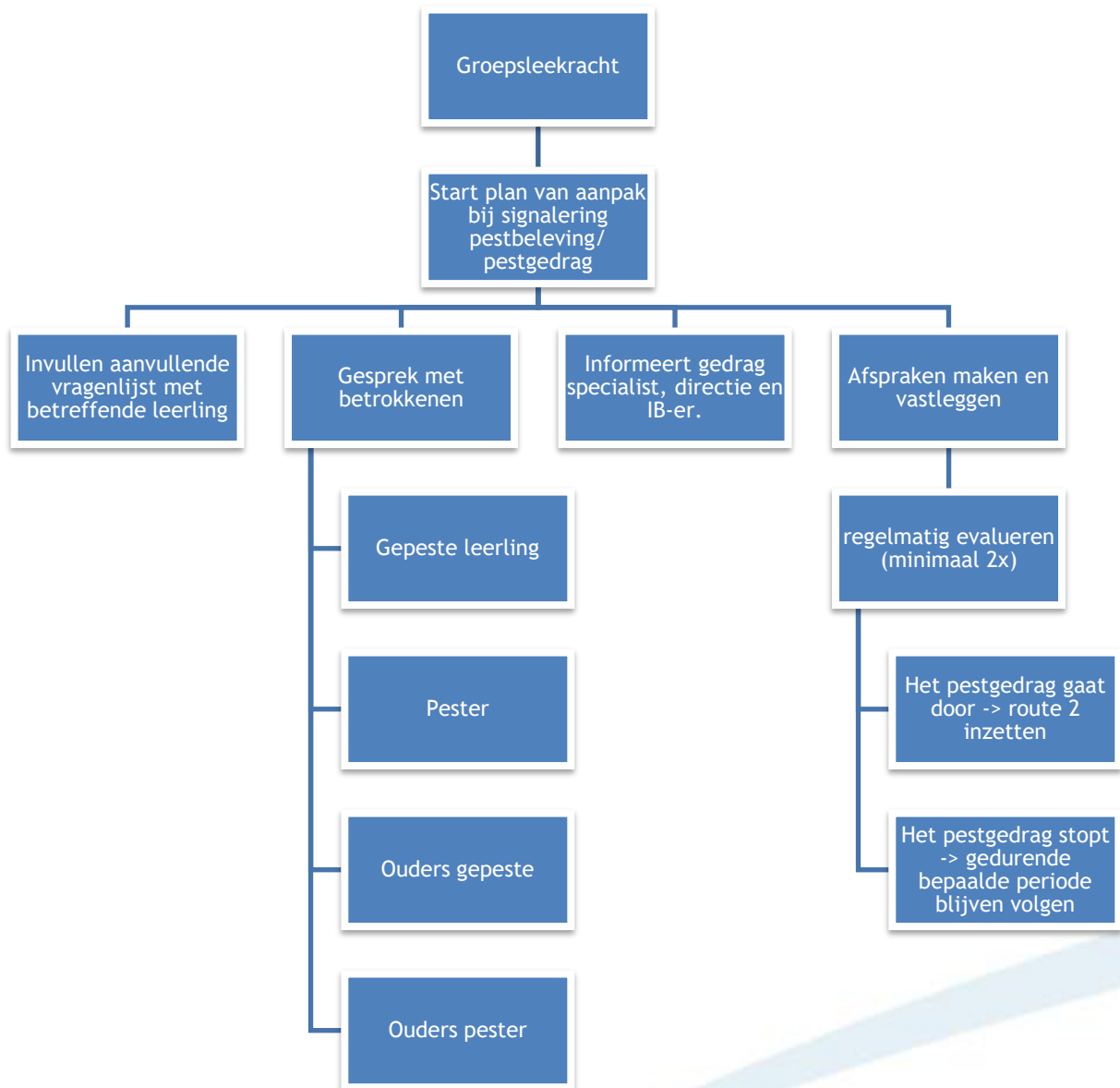
Plan van aanpak

1. Met de kinderen wordt (klassikaal) het pestreglement besproken (na de zomervakantie).
2. Iedere regel wordt aangehaald en de kinderen geven daarbij zelf voorbeelden van situaties.
3. Met het originele reglement als basis kan per klas een reglement gemaakt worden naar eigen beleving en in eigen bewoordingen.
4. Het reglement wordt duidelijk zichtbaar opgehangen.
5. Kinderen van groep 3 t/m 8 vullen de ZIEN! vragenlijst (en evt. de aanvullende vragenlijst) in (oktober/november en maart/april).
6. De brief voor de ouders en de oudervragenlijst wordt meegegeven, samen met de adviezen en een afdruk van het pestreglement (oktober/november).
7. Tijdens de oudergesprekken in november (en evt. maart/april) worden eventuele opvallende dingen m.b.t. pesten besproken.
8. Pesters worden aangesproken op hun gedrag en krijgen sancties opgelegd zoals: tijdelijk niet naar buiten, gesprekken, enz. Voor welke sanctie gekozen wordt ligt aan de situatie en het betrokken kind.
9. Het schoolreglement wordt opgenomen in de schoolgids.

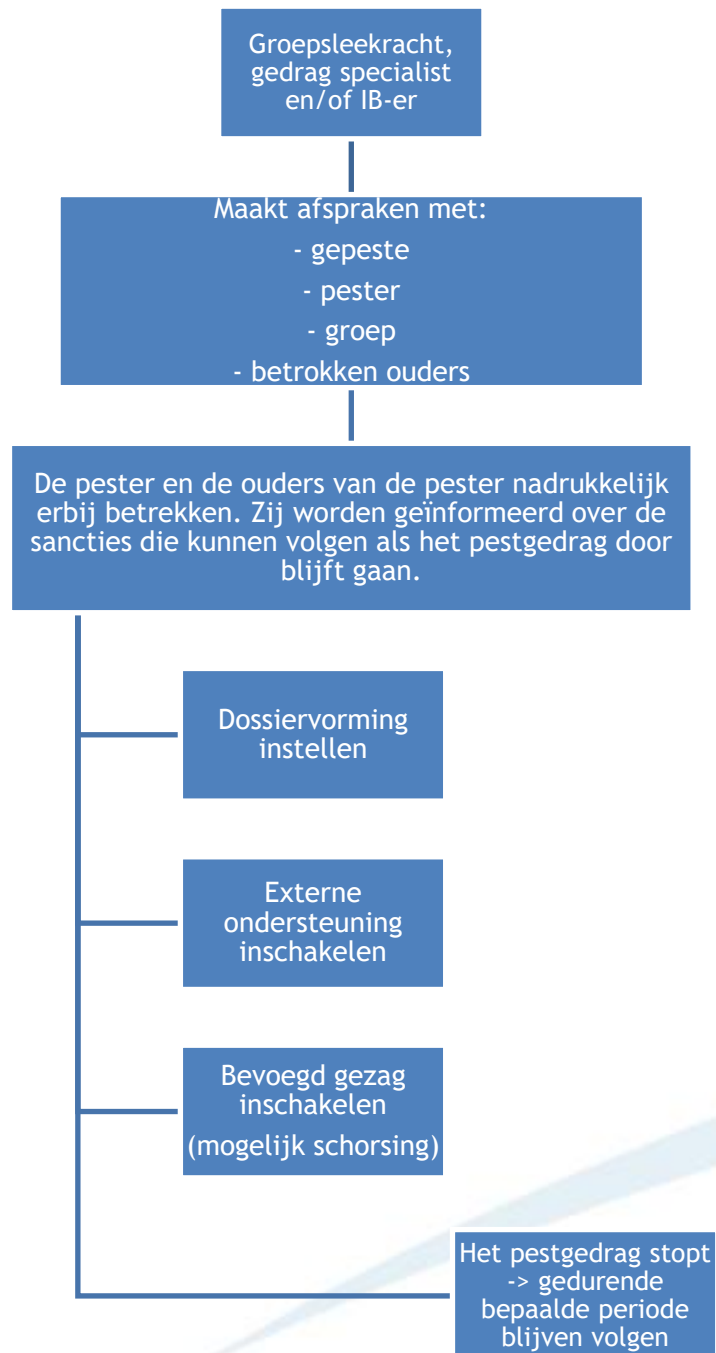
Wat doen we als pesten geconstateerd wordt?

1. De pester wordt door de leerkracht aangesproken op zijn gedrag.
2. Het 'gepeste kind' krijgt de nodige (positieve) aandacht en ondersteuning van de leerkracht.
3. Als het gedrag zich herhaald dan worden ook de ouders (van de pester en het gepeste kind) op de hoogte gesteld.
4. De pester vult het 'pestformulier' in.
5. Het ingevulde 'pestformulier' wordt besproken door de groepsleerkracht en de pester en de ouders.
6. De ouders van het gepeste kind worden, naar gelang de situatie, in een vroeger of later stadium op de hoogte gebracht, ondersteund en betrokken bij de 'oplossing'.
7. De leerkracht houdt een gesprek met de meelopers.

Schema aanpak van pestprobleem na signalering 1

Schema aanpak van pestprobleem na signalering 2

Bijlagen

- a) Pest –regelement
- b) Aanvullende pestvragenlijsten ZIEN!
- c) Brief en oudervragenlijst
- d) Adviezen voor ouder(s)/verzorger(s)
- e) Boekenlijst

PESTEN.....NEE!!
Reglement voor alle kinderen van
OBS Cranendonck

Regels:

1. Alle mensen op deze school gaan respectvol met elkaar om.
2. Spreek de ander aan bij zijn naam (geen bijnaam).
3. Spreek positief over de ander.
4. Ga zorgvuldig om met de spullen van jezelf en van medeleerlingen en met de spullen van school.
5. Iedereen is belangrijk voor de groep en zal meewerken aan een goede sfeer.
6. Een ruzie heeft iedereen wel eens, maar doe wel je best om de ruzie uit te praten. Eerst samen en anders met de juf of meester.
7. Laat andere kinderen mee spelen.
8. Als je merkt dat iemand pest, vertel dat dan tegen de juf of meester (dit is GEEN klikken).
9. Word je gepest? Praat er dan ook thuis over, je moet het NIET geheim houden.

Aanvullende vragenlijst ZIEN! pestbeleving

Naam:

Groep:.....

Maak steeds het vakje zwart dat het beste bij jouw gevoel past.

1. Zo voel ik me in de klas
- heel onveilig en bang
 - een beetje onveilig
 - gaat wel
 - een beetje veilig
 - erg veilig

2. Zo voel ik me op de speelplaats
- heel onveilig en bang
 - een beetje onveilig
 - gaat wel
 - een beetje veilig
 - erg veilig

3. Zo voel ik me onderweg naar school
- heel onveilig en bang
 - een beetje onveilig
 - gaat wel
 - een beetje veilig
 - erg veilig

4. Hoe vaak doen andere kinderen jou pijn?
- elke dag
 - vaak
 - soms
 - bijna nooit
 - nooit

5. Hoe vaak schelden andere kinderen jou uit?
- elke dag
 - vaak
 - soms
 - bijna nooit
 - nooit

6. Hoe vaak sluiten andere kinderen jou buiten?
- elke dag
 - vaak
 - soms
 - bijna nooit
 - nooit

7. Hoe vaak lachen andere kinderen jou uit?

- elke dag
- vaak
- soms
- bijna nooit
- nooit

8. Pest je zelf wel eens andere kinderen?

- ja
- nee

9. Wie pest/plaagt jou?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. Wat kunnen we gaan doen om het pesten/plagen te stoppen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Handtekening leerling:.....

Handtekening leerkracht:.....

Handtekening ouders:.....

Aanvullende vragenlijst ZIEN! pestgedrag

Naam:.....

Groep:.....

Wie heb je gepest/geplaagd?

.....

Wat heb je gezegd en/of gedaan?

.....
.....
.....

Waarom heb je gepest?

.....
.....
.....

Hoe denk je dat degene die door jou gepest wordt zich voelt?

.....
.....
.....

Word je zelf ook gepest/geplaagd, hoe vindt je dat of hoe zou je dat vinden?

.....
.....
.....

Zijn er andere kinderen die ook (mee)pesten?

.....
.....

Wat kun jij (kunnen we) eraan doen om het pesten te stoppen?

.....
.....
.....

Handtekening leerling:.....

Handtekening leerkracht:.....

Handtekening ouders:.....

Ouderbrief pesten

Beste ouder(s),

Wij vinden het belangrijk dat de school een veilige omgeving is. Een school met een goed pedagogisch klimaat, waarin kinderen met plezier en succes kunnen leren en ontwikkelen. Pesten hoort daar zeker niet bij.

OBS Cranendonck voert een actief beleid tegen pesten op school. Om u daarover te informeren en daarbij te betrekken, krijgt u deze brief en vragenlijst.

Er bestaat een duidelijk verschil tussen plagen en pesten. Plagen is onschuldig, pesten is gemeen en zorgt er voor dat kinderen zich in hun eigen leefomgeving, zoals op school, niet meer veilig en prettig voelen.

Over pesten bestaan een aantal misverstanden:

- Pesten gaat vanzelf over...
- Het slachtoffer vraagt erom...
- Zo zitten mensen nu eenmaal in elkaar...
- Van pesten wordt je hard...
- Je moet je niet bemoeien met de pester en het slachtoffer...

Het is namelijk wel degelijk zo dat pesten pijn doet en kinderen levenslange invloed kan hebben. Pesten is een vorm van geweld waarbij stelselmatig getreiterd en gekweld wordt. De gepeste kinderen worden angstig en onzeker en komen buiten de groep te staan. Ze hebben geen zin meer in school, geen zin om buiten te spelen, geen vriendjes meer over de vloer, nooit uitgekozen worden en nooit uitnodigingen ontvangen...

Wij als school willen ervoor zorgen dat alle kinderen de school als een veilige en fijne plek ervaren. Daarom hebben wij een pest-regelement waaraan kinderen zich moeten houden. Aan het regelement wordt klassikaal aandacht besteed.

Wanneer pestgedrag gesignaleerd wordt, worden de stappen vanuit het anti-pest protocol gevolgd. De pester, de gepeste en de ouders van beide leerlingen worden hierbij betrokken.

Om het pesten goed te kunnen inventariseren vullen alle kinderen van groep 3 t/m 8 de leerlingenvragenlijst van ZIEN! in. Hierin komt het onderdeel pesten ook in naar voren. In groep 1 en 2 wordt het sociogram ingevuld om zo een beeld te krijgen hoe de 'rollen' in de groep verdeeld zijn. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat ouders hun bevindingen met ons kunnen delen. Daarom vragen we alle ouders, per kind, een vragenlijst in te vullen.

Wij willen u vragen de ingevulde vragenlijst voor te retourneren aan de groepsleerkracht van uw zoon/dochter.

Wij hopen dat we u voldoende inzicht gegeven hebben in de manier waarop wij pesten signaleren en aanpakken. In het anti-pestprotocol van onze school vindt u uitgebreide informatie m.b.t. pesten. Teven voegen wij nog een blad toe met enkele tips en adviezen.

Mocht u vragen hebben dan horen wij het natuurlijk graag.

Team OBS Cranendonck

Oudervragenlijst

Naam:.....

Ouder van:.....

Groep:.....

1. Denkt u dat het pesten een groot probleem is op onze school?

- ja
 nee

2. Is uw kind de afgelopen 12 maanden gepest?

- ja
 nee (indien nee, ga naar vraag 7)

3. Waar vindt/vond het pesten plaats?

- klas
 hal/leerplein
 schoolplein
 onderweg naar school/huis
 buitenschoolse opvang
 verenging
 online pesten (via social media)

4. In welke vorm werd er gepest?

- mondeling
 fysiek (bijv. duwen, slaan etc.)
 schriftelijk (bijv. via een briefje)
 anders, nl;
 in een groep tegen één
 één tegen één

5. Hoe heeft u dit ontdekt?

- uw kind vertelde het aan u
 uw kind vertelde het aan de leerkracht
 de leerkracht vertelde het aan u
 klasgenoten vertelden het aan u
 klasgenoten vertelden het aan de leerkracht
 andere ouders informeerden u
 anders, nl;

6. Hoe heeft u uw kind geholpen?

- ik heb zelf mijn kind ondersteund, door.....
 ik heb ondersteuning gevraagd aan de school:

- Groepsleerkracht
- Vertrouwenspersoon
- Intern begeleider
- Gedrag specialist
- Directie
- Anders;.....

ik heb ondersteuning aan anderen gevraagd:

- Ouders van betrokken kinderen
- Anders;.....

7. Bent u op de hoogte van het pest beleid van onze school?

ja

nee

8. Vragen/opmerkingen/suggesties:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Adviezen voor ouders PESTEN NEE!!

Adviezen over pesten voor alle ouders:

- Neem pesten serieus, het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem, sluit er dus niet de ogen voor.
- Praat met uw kind over school, over relaties in de klas en vraag af en toe ook of er gepest wordt.
- Geef af en toe informatie over pesten en benadruk dat pesten wel pijn doet.
- Leer uw kind ook voor anderen op te komen.
- Geef zelf uiteraard het goede voorbeeld door anderen niet op uiterlijk of handicaps te beoordelen.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buiten sluit.
- Maak duidelijk dat (verbaal) geweld nooit een oplossing is.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Bespreek pesten op school met de leerkracht.
- Maak duidelijk aan uw kind dat pesten bespreekbaar is en dat praten over pesten en gepest worden geen klikken is.
- Laat uw kind opschrijven wat het meemaakt als uw kind er moeilijk over kan praten.
- Vraag aan ouders van een vriendje of hun kind ooit iets vertelt over de sfeer in de klas en wie er gepest wordt op school.
- Maak duidelijk dat de schuld van het pesten niet bij uw kind ligt.
- Benadruk de positieve eigenschappen van uw kind (sportief, muzikaal, creatief enz.) door uw kind bijvoorbeeld lid te laten worden van een club.

Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem serieus.
- Maak je kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Laat hem/haar zich voorstellen hoe het zou zijn om zelf gepest te worden.
- Maak duidelijk dat (verbaal) geweld nooit een oplossing is.
- Maak duidelijk dat deze manier van omgang met anderen niet acceptabel is.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.

Adviezen aan ouders van meelopers:

- Ga met het kind praten over waarom het meeloopt met pesten.
- Vraag aan het kind: "Hoe zou jij het vinden, als je gepest werd?"
- Vraag aan het kind, wat hij in het vervolg gaat doen, als er gepest wordt. Laat het uw kind vertellen, alsof hij naar een film zit te kijken.
- Geef duidelijk aan, dat hij nu geen straf krijgt, maar dat hij niet nog een keer moet meehelpen met pesten. Als een kind hiermee akkoord gaat, sluit je het gesprek in een positieve sfeer af.

Boekenlijst

Groep 1 / 2

- * Kleine Klaas en grote vis – Dolf Verroen
- * Superduck – Rindert Kromhout
- * Paul wordt gepest – Anja Rieger (prentenboek)

Groep 3 / 4

- * Kleine Klaas en grote vis – Dolf Verroen
- * Superduck – Rindert Kromhout
- * Erge Ellie en nare Nellie – Rindert Kromhout
- * Ik neem het niet meer – Statia Cramer

Groep 5 / 6

- * Tirannen – A. Chambers
- * Pesten – Anne Charlish
- * Kaatje Knal en de biefstukbende – Carry Slee
- * Daniel – Yvonne van Emmerik
- * Ik sla ze tot moet – Mariska Hammerstein
- * Vechten met Veronica – Marilyn Sachs

Groep 7 / 8

- * Spijt – Carry Slee
- * Tirannen – A. Chambers
- * Treiterkoppen – Mieke van Hooft
- * Jan zegt nooit wat – Willy Schuyesmans
- * Eigen schuld – Chris Bos
- * Het pest actie plan – Guy Didelez